

ЈАВНИ ПОЗИВ 2017 - КАТЕГОРИЈА 1 - РЕДНИ БРОЈ ПРИЈАВЕ:135

ПОДАЦИ О ПОДНОСИОЦУ ПРИЈАВЕ

Научни клуб у коме се реализује пројекат(максимално 4 научна клуба):sabac

Одговорно лице пројекта

Име и презиме: Мирјана Поповић-Божић

Занимање: научни саветник и професор универзитета у пензији

Мобилни телефон: 0656939971

Електронска пошта: bozic@ipb.ac.rs

Стручна биографија:

Мирјана Поповић-Божић (1947-), школовала се у Шапцу до трећег разреда гимназије, дипломирала Техничку физику на ЕТФ у Београду 1970, докторат из теоријске физике стекла 1975. на ПМФ у Београду. Стекла сва научна звања у Институту за физику у Београду, у коме је била запослена од 1970 до 2014. Предавала је Физику студентима филозофије на Филозофском факултету и Квантно статистичку теорију светлости на докторским студијама на Физичком факултету УБ. МПБ је од 2003. гостујући професор на Old Dominion University у Норфолку, САД. Објавила преко 100 научних радова из физике чврстог стања, квантне механике, квантне оптике, наставе физике. Програм „Школа као тродимензионални уџбеник“ који је покренула 2003, се од тада имплементира у Србији. Одабрани најновији научни радови: 1. М. Davidović, A. S. Sanz, D. Arsenović, M. Božić M and S. Miret-Artes, Electromagnetic energy flow lines as possible paths of photons, Phys. Scr. T135, 014009 (2009); 2. A S Sanz, M Davidovic, M Bozic and S Miret-Artes, Understanding interference experiments with polarized light through photon trajectories, Ann. Phys. 325,763(2010); 3.D.Arsenović and M. Božić, Visibility of interference in Feynman's atomic light microscope Phys. Scr. T147, 014002 (2012); 4. M. Davidović, A.Sanz, M. Božić and D. Arsenović, Coherence loss and revivals in atomic interferometry: a quantum-recoil analysis, J. Phys. A: Math. Theor. 45 165303 (2012); 5. M. Davidović, A. S. Sanz and M. Božić, Description of classical and quantum interference in view of the concept of flow line, J. Russ. Laser Res., 36, 329 (2015); 6. M. Božić, L. Vušković, S. Popović, J. Popović and T. Marković-Topalović, Visualization on the Day Night Year Globe, Eur. J. Phys. 37,065801(2016). Одабрани преводи: 1.Nils Bor, Atomska fizika i ljudsko znanje (Nolit, Beograd, 1985), 2. Eric Mazur, Kolegijalno podučavanje (Fizički fakultet, Beograd, 2016) Изложбе: Алберт и Милева Ајнштајн у простору и времену (Берн 2005, Београд 2005...)

ЧЛАНОВИ ТИМА

Члан тима

Име и презиме: Давидовић Милена

Занимање: доцент

Мобилни телефон: 0653434506

Електронска пошта: davidovic.milena@gmail.com

Стручна биографија:

Милена Давидовић је рођена 1975. године у Београду, где је завршила Основну школу и Математичку гимназију. Електротехнички факултет у Београду дипломирала 1999. године на одсеку за физичку електронику. Школске 2000/01 уписала је последипломске студије на Електротехничком факултету, на смеру Оптоелектроника и ласерска техника. Магистривала је 2003. а докторирала 2007. Вила је стипендиста Министарства за науку а од школске 2000/01 хонорарно ангажована на Грађевинском факултету. Запослена је на Грађевинском факултету од 2001. као асистент-приправник, а у звање асистента за ужу научну област Техничка физика, физичка електроника и грађевинска физика изабрана је 2003. а у звање доцента 2013. године. Добитник је Теслине награде за стваралаштво младих за период 1999-2002, за радове: "A Simple Proof of Miller's Theorem" (IEEE Transactions on Education, Vol.42, No.2, May 1999) "Simple Proofs of Miller's Theorem and its dual" (XI International Symposium on Theoretical Electrical Engineering, August 19-22, 2001, Linz, Austria). Први од ових радова, који је објавила као студент основних студија, је препоручен као литература у курсу Аналогне електронике на Carleton University, Ottawa, Ontario, Canada. У образложењу за Теслину награду се каже: "У овом раду даје се један нови и потпуно оригинални доказ Милерове теореме за електрична кола. Овај резултат је једно оригинално виђење резултата из 1919. године засновано на јасној физичкој идеји и на дубоком поимању проблема које теорема разматра." Коаутор је четири уџбеника и 20 радова објављених у међународним часописима са SCI листе и више саопштења на домаћим и међународним конференцијама. Говори енглески и руски а служи се немачким и шпанским језиком.

Члан тима

Име и презиме: Миленија Јоксимовић

Занимање: наставник физике

Мобилни телефон: 064 3398 811

Електронска пошта: milenijaj@gmail.com

Стручна биографија:

Радно искуство Запослена у Хемијско-прехранбеној технолошкој школи у Београду, од јануара 1993.године као наставник физике и електротехнике. Осим посла предметног наставника, ангажована као одељењски старешина, као руководилац Стручног већа, као члан разних тимова и актива. У почетној фази реформе средњег стручног образовања учествовала у писању наставног програма физике у Подручјима рада Хемија, неметали и графичарство и Производња и прерада хране. Презентовала наведене програме наставницима других школа Образовање и оспособљавање Завршила Физички факултет у Београду и стекла звање дипломирани физичар, 1992. год. Тема дипломског рада: Калибрација двопараметарског гама спектрометријског система. Положила разлику испита и стручни испит за наставника физике 1994. год. У међувремену похађала разне стручне скупове и семинаре из области: методике физике, оцењивања, познавања прописа, заштите животне средине, екофизике, информационо комуникационих технологија

Члан тима

Име и презиме: Сања Булат

Занимање: наставник физике

Мобилни телефон: 0631016303

Електронска пошта: sanjabulat@gmail.com

Стручна биографија:

САЊА М. БУЛАТ (20. VI 1969), наставник физике и хемије, ОШ „Бранислав Нушић”, Београд. Аутор чланака: Мултидисциплинарни приступ настави физике, Зборник радова, Друштво физичара Србије, Београд, 2014; Интерактивна настава у учионици и изван ње, Зборник радова, Друштво физичара Србије, Београд, 2014; Од огледа и веб-алата на часу до знања, Настава физике 1, 2015; О „Scientix” пројекту, Настава физике 1, 2015; Мислимо зелено, Настава физике 1, 2015; Научна визуелизација у школском простору и на мобилном телефону, Настава физике 3, 2016; Мобилни телефон у редовној, додатној и инклузивној настави физике, Настава физике 3, 2016. Евалуатор: Klett, Београд (један уџбеник); Алка скрипт, Београд (два уџбеника); Едука, Београд (један уџбеник). Примери добре праксе: Фестивал науке, мултимедијални едукативни програми – два рада (2013. И 2014.). Менторство: Републичко такмичење из физике – 2. место (2013, 2016), 3. место (2012). Члан Друштва физичара Србије – потпредседник Подружнице Београд (од 2013), члан Скупштине (2014–2016). Награђени радови: Конкурс „Час за углед”, Едука – 1. место (Електрично коло, везивање отпорника и мерење) (2015). Аутор и реализатор акредитованог семинара “Функционална примена ИКТ у настави” каталогски број 470. Реализатор акредитованог семинара “Интернет као средство савремене наставе и учења применом блога и фејсбука” број 387. Именована 2016. за амбасадора за Србију у оквиру међународног пројекта Scientix. Предавач на међународној конференцији “Нове технологије у образовању 2017.” са темом “Наука има много лица”. Сертификовани оцењивач уџбеника.

Члан тима

Име и презиме: Љиљана Иванчевић

Занимање: наставнике физике у пензији

Мобилни телефон: 0642428080

Електронска пошта: ljiljanafizika@gmail.com

Стручна биографија:

Љиљана Иванчевић (1954-), рођена у Београду. Оновну школу, XIII београдску гимназију као и факултет завршила у Београду. По дипломирању 1979. на Физичком факултету запослила се као наставник физике у Основној школи УБ. После седам година прелази у Основну школу Ђорђе Крстић у Београду, у којој је била запослена од 1986. до 2016. У периоду 1990.-2000. била председник Актива наставника физике Чукарице и Београда. Као члан тима ПРИМАТЕК, ангажована од стране Министарства просвете и науке, учествује у реформи образовања, укључена у све обуке за наставнике везане за имплементацију уведених промена, писање стандарда и тестова за наставни предмет физику. Учествовала у обуци за тренере GLOB пројекта, 2002. у Никозији. Два пута учествује на Семинарима за наставнике у CERNУ. У ЗБОРНИКУ предавања ДФС са Републичких семинара о настави физике објављено јој је 13 радова из области методике наставе физике. Координатор је Пројеката „Подстицајна околина за учење природних наука, и „Визуелизација у школском простору и на паметном телефону, у периоду 2011-2016. Тренутно је активан члан ДФС и председник Подружнице ДФС за Београд.

Члан тима

Име и презиме: Биљана Стојичић

Занимање: наставник физике

Мобилни телефон: 060 6454 351

Електронска пошта: biljanastojicic963@gmail.com

Стручна биографија:

Радим у Земунској гимназији као наставник физике. Основни циљ коме тежим у раду са ученицима је да код њих развијем жељу за спознајом и стицањем знања. Завршила сам Физички факултет у Београду, а у Земунској гимназији радим од 1994. године. Имам 23 године радног стажа у просвети. За мој рад и професионално ангажовање значајно је следеће: • Награда ДФС најуспешнијим наставницима, према броју награђених ученика на такмичењима у периоду 2001-2006. године. • Учешће на завршној конференцији пројекта *Visuality&Mathematics* 2014. године, као резултат сарадње са наставницима математике на повезивању наставних садржаја математике и физике. • Учешће у пројектима који је подржао ЦПН; „Подстицајна околина за учење природних наука“ (2013. и 2014.), „Интерактивна настава у учионици и изван ње“ (2015.) „Научна визуелизација у школском простору и на паметном телефону“ (2016.) • Менторорски рад са ученицима при писању истраживачких радова у Центру за таленте у Земуну, 2014-2017. Објављени радови: 1. „Резултати иницијалног тестирања из физике ученика првог разреда средње школе“ Биљана Стојичић, Владан Игић, Миленија Јоксимовић; Зборник предавања са XXXII Републичког семинара о настави физике 2014. године, Београд, ДФС; 2. Објављени радови у електронском часопису: *VisMathPublisher: Mathematical Institute SASA, Belgrade* ISSN: 1821-1437 Issue: 16_1 Date: 2014 „Adventures of one triangle“ (са З. Маринковић) ISSN: 1821-1437 Issue: 16_1 Date: 2014 „Axial reflection and plane mirror reflection in analytic geometry“ (са З. Маринковић) 3. "Од огледа и веб алата на часу до знања" Сања Булат, Биљана Стојичић, Јелена Живановић, Настава физике, бр 1; Зборник радова са Републичког семинара о настави физике 2015, Београд, ДФС; 4. "Резултати примене истраживачког типа наставе" Биљана Стојичић, Настава физике, бр 1; Зборник радова са Републичког семинара о настави физике 2015. године, Београд, ДФС; 5. „Конкретан пример употребе визуелизације у школском простору за отклањање грешака у ученичким ставовима“

ОПШТИ ПОДАЦИ О ПРОЈЕКТУ

Назив пројекта: Посматрања, мерења и експерименти на апаратурама у Парку науке у Шапцу

Кључне речи пројекта (највише 4 кључне речи): научна визуелизација, учење кроз истраживање, парк науке, подстицајно окружење за учење

Научне области које се промовишу пројектом: природне науке.

Трајање пројекта

Почетак спровођења: 11.05.2017.

Крај спровођења: 15.12.2017.

Апстракт пројекта:

У Парку науке и Научном клубу у ЦСУ Шабац, биће организоване радионице (више од пет) за ученике, наставнике природних наука и заинтересоване грађане. Током сваке радионице ће се користити једна до две апаратуре из следећег скупа инсталација: поучна фонтана са три млаза, Дан и Ноћ и Година Глобус (ДИНГ), графенска учионица са периодним системом елемената, параболична огледала, цилиндрична сочива, табла са фотоћелијама, правоугаоне и цилиндричне посуде са течностима за експерименте из оптике и хидродинамике. У експериментима, мерењима и

приказивању мерних резултата користиће се компјутери и мобилни телефони, поред класичних мерних инструмената. У графенској учионици ће се играти друштвене игре са картама периодног система елемената, као и са картама повезаним за очувањем човекове околине и одрживим развојем. Учесници ће бити позвани да напишу есеј на тему која је везана за радионицу и свој есеј пошаљу на Конкурс који ће бити расписан. Биће организовано приказивање најуспешнијих радова.

Опис пројекта:

1)Торичелијева фонтана:Бројни су уџбеници физике у којима постоји погрешна скица [Л1, Л2] млазева који истичу из отвора на једној страни цилиндра напуњеног водом. Циљ ове радионице је вишеструк: а)да се испитају предвиђања ученика,студената и наставника о облицима млазева тј. трајекторија капљица које излазе из фонтане, б) да учесници покушају да дају правилно објашњење облика млазева користећи законе механике и хидродинамике, ц)да увиде да се на Торичелијевој фонтани савршено визуелизују својства квадратне функције и својства решења квадратне једначине. {Л1. Atkin, J. K.(1988), The great water-jet scandal, Phys. Educ. 23, 137-138, Л2. Sliško J.,Repeated errors in physics textbooks: What do they say about the culture of teaching?} 2)Аналогије трајекторије капљице из Торичелијевој фонтане и трајекторије лоптице испуштене у трку: Учесници радионице ће такође добити задатак да помоћу паметног телефона сниме трајекторију лоптице коју испусти тркач [Л3] трчећи на стази поред Торичелијевој фонтане. После снимања трајекторија лоптице се може анализирати помоћу програма Tracker {[Л4]. Л3.Michael McClosky, Intuitive physics, Scientific American, 248 (1983) 122-130; Л4.Tracker Video Analysis and Modeling Tool, <http://physlets.org/tracker/>} 3)Цилиндрична сочива у настави оптике и уметности магије:Веома интересантна оптичка појава се уочава када се танак вертикалан штап, делимично уроњен у течност која се налази у цилиндричној провидној посуди, помера од центра ка зиду посуде.Учесници радионице ће посматрати ову појаву и покушати сами да је објасне. Своја објашњења ће поредити са објашњењем које су објавили реализатори радионице [Л5].Реализоваће се такође више демонстрација и оптичких експеримената са цилиндричним сочивом из недавно објављених чланака [Л6,Л7]. {[Л5]. Davidović, et al. Eur. J. Phys. 35, 025011 (2014);[Л6].Ivanov,D. i Nikolov,S., Optical demonstrations using cylindrical lenses, Phys. Educ. 50 (5),(2015) 548-559;[Л7].Tamang,S.,et al. Using the missing pin to challenge concepts of refraction and total internal reflection,50(1),(2015)28-31} 4)Посматрања и мерења на Дан Ноћ И Година Глобусу: Дан И Ноћ И Година Глобус (ДИНГ) је глобус који је у простору оријентисан исто као Земља. На ДИНГ-у се у реалном времену виде дневне и годишње промене осунчења Земље. Учесници треба да се увере да је ДИНГ користан објект (учило) за визуелизацију знања о облику Земље и Земљином кретању. [Л7.Биће упућени да резултате својих мерења и снимке пошаљу мрежи пројекта Ератостен [Л8]. {Л7. Воџић, М. et al.Visualization on Day Night Year Globe, Eur. J. Phys.,37 2016)065801; Л8.Eratosthenes experiment, <http://eratosthenes.ea.gr/>} 5)Игре са картама периодног система у графенској учионици:Ово је пригодно место да наставници открију како могу држати наставу о својствима хемијских елемената кроз игру са картама. 6)Појава seiche у природи и лабораторији: Мериће се период seiche у правоугаоним посудама у функцији дубине течности.

Циљна група:

Посетиоци Парка науке у Шапцу, превасходно ученици и грађани Шапца, али и ученици, студенти и грађани из других градова Србије и суседних земаља који долазе на екскурзије у Шабац. Циљна група су и ученици у школама у Београду у којима предају реализатори радионице. Реализација пројекта почиње у току Републичког семинара о настави физике који се одржава у Шапцу од 11 до 13 маја 2017. Тада ће се у два двоипочасовна термина реализовати радионица за наставнике "Научна визуелизација у школском простору и на паметном телефону". Током радионице ће се радити већина експеримената и мерења наведених у овоме пројекту, који су детаљно описани у чланку који ће бити објављен у часопису Настава физике (Зборнику Републичког семинара).

Циљеви пројекта:

1) Испитивање едукативних ефеката које имају посете и радионице у Парку науке као и ефеката на заинтересованост за науку. На почетку сваке радионице, учесници ће добити упитник са питањима да би руководиоци радионица сагледали и проверили њихово предзнање и концепције везане за тему радионице. Исти или сличан упитник, учесници ће добити на крају радионице. Задатак руководиоца је да систематизују и анализирају одговоре учесника тј. резултате тестова пре и после извођења експеримента, и да их прикажу на стручним скуповима или публикацијама у часописима. У исту сврху расписале се Конкурс за ученичке радове и организовати представљање најбољих радова на завршној свечаности у новембру 2017. у Научном клубу у Шапцу. Учесници ће бити позвани да напишу есеј на тему

која је везана за радионицу у којој су учествовали, и свој есеј пошаљу на Конкурс. Потрудићемо се да обезбедимо награде за најбоље радове. 2) Ширење идеја, сазнања и искустава стечених у раду са ученицима у Парку науке у Шапцу у школе и друге паркове науке у Србији и шире.

У које се циљеве из Програма промоције науке, научно-технолошких резултата и достигнућа пројекат уклапа?

2,4

ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ПРОЈЕКТА

План рада по активностима за први Научни клуб

Редни број	Активност	Од	До
0.	Торичелијева фонтана	11.05.2017.	30.10.2017.
1.	Аналогије трајекторије капљице из Торичелијеве фонтане и трајекторије лоптице испуштене у трку	11.05.2017.	30.10.2017.
2.	Цилиндрична сочива у настави оптике и уметности магије	11.05.2017.	30.10.2017.
3.	Посматрања и мерења на Дан Ноћ И Година Глобусу	11.05.2017.	30.09.2017.
4.	Игре са картама периодног система у графенској учионици	11.05.2017.	31.10.2017.
5.	Појава seiche у природи и лабораторији	11.05.2017.	30.05.2017.
6.	Свечано приказивање најбољих радова на Конкурсу	20.11.2017.	05.12.2017.

7.	Анализа едукативних ефеката радионица и посета Парку науке	11.05.2017.	10.12.2017.

ПЛАНИРАНИ УКУПНИ БУЏЕТ

План рада по активностима за први Научни клуб

Редни број	Активност	Трошкови за људске ресурсе:	Трошкови за путовања и смештај:	Трошкови за опрему:	Трошкови за материјал:	Остали трошкови:
1.	Торичелијева фонтана	3000	4000	3000	0	0
2.	Аналогије трајекторије капљице из Торичелијеве фонтане и трајекторије лоптице испуштене у трку	5000	4000	5000	0	0
3.	Цилиндрична сочива у настави оптике и уметности магије	5000	4000	5000	0	0
4.	Посматрања и мерења на Дан Ноћ И Година Глобусу	6000	4000	4000	0	0
5.	Игре са картама периодног система у графенској учионици	5000	2000	0	0	0
6.	Појава seiche у природи и лабораторији	4000	2000	2000	0	0
7.	Свечано приказивање најбољих радова на Конкурсу	0	8000	2000	0	0
8.	Анализа едукативних ефеката радионица и посета Парку науке	8000	0	0	0	0
	Укупно	85000				